

ЛИСТИ ДО ДЖУЛЬЕТТИ ЯК ПРОДУКТ ШЕКСПІРІВСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ

Нікітюк Я. В.

*аспірантка IV курсу кафедри філології
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Останнім часом все більшої популярності набуває використання літературних творів, зокрема текстів Вільяма Шекспіра, з терапевтичною метою. Існує ціла бібліотека досліджень, сфокусованих на потужному зіцілюючому потенціалі шекспірівського доробку. Втім, варто зазначити, що не лише художні тексти, але й інші конститuentи Шекспірівського дискурсу, зокрема літературний туризм, здатні виконати вкрай важливі функції для сучасної людини, яка все частіше зіштовхується з глобальними викликами та загрозами. Одне з чільних місць в контексті численних культурних практик шекспірівського літературного туризму посідає така шекспірівська локація як Верона.

Верона, витончене містечко на півночі Італії, просякнута згадками про історію нещасних закоханих Ромео і Джульєтти. Не тільки готелі названі на честь пари, але й парфуми, іподром для мотоциклів, кемпінг та компанія з виробництва консервів. У пекарні готують торти під назвою «Ромео і Джульєтта», а фабрика цукерок пропонує «Поцілунки Джульєтти». Кілька десятиліть тому міська мерія попідкувалась про те, щоб «ідентифікувати» сімейні будинки Ромео та Джульєтти разом, а також могилу Джульєтти. Ці місця стали магнітами для більше ніж 2 мільйонів туристів на рік.

Культурний імідж Верони настільки тісно пов'язаний з трагічною історією, переказаною Шекспіром, що пошта отримує близько 5000 листів на рік до Джульєтти, яка стала своєрідною міс "Самотні серця" для нещасних закоханих. Клуб Джульєтти, створений у 1930-х роках веронцем Етторе Солімані (Ettore Solimani), відповідає на кожен лист, багато з яких адресовані просто Джульєтті, Верона, Італія.

Майже з перших днів існування будинку Джульєтти як музейного комплексу виникла традиція звернення відвідувачів до Джульєтти. Завдяки поширенню культурної практики літературного туризму відбувалась поступова сакралізація місця и міфологізація літературних персонажів. Чим переконливішою ставала стилізація будинка під старовину, тим сильнішим було переконання туристів в тому,

що реальна Джульєтта все ж таки існувала. Подібно до того, як паломники звертаються з молитвами до святих, закохані стали звертатись до Джульєтти Шекспіра з проханням допомоги в розв'язанні любовних проблем.

Таке прагнення залучити Шекспірівську героїню у власний життєвий простір через посередництво слова породило цікаву традицію. Закохані залишали записки, адресовані Джульєтті, прикріплюючи їх безпосередньо до стін будинку кнопками, жувальними гумками, лейкопластиром та іншими способами, що з часом виявилось руйнівним для будівлі.

Таким чином, бачимо, що літературний твір Вільяма Шекспіра через декілька століть після його написання почав жити окремим життям і вийшов далеко за межі виключно театральної репрезентації. Фінал трагедії став не просто смислороджуючим чинником, але і джерелом певних цікавих практик, серед яких психотерапія за допомогою онтологізованого об'єкту літературного тексту посідає провідне місце.

За словами українського компаративіста Ю.І. Черняка, «масштабність постаті Великого Барда та його вплив на розвиток світової культури, дають підстави говорити про існування такого соціокультурного феномену як шекспірівський дискурс» [1, с. 63–64]. Цей дискурс є всеохоплюючим та відіграє значну роль в розвитку цивілізації на всіх рівнях суспільного життя. Літературний туризм є невід'ємною складовою цього дискурсу і у свою чергу уможлиблює його розвиток та впливає на його функціонування.

У книзі «The Cambridge Companion to Shakespeare and Popular Culture» Нікола Ватсон прослідковує процеси, пов'язані з літературним туризмом, що відбулись у рідному місті Шекспіра: «...Стретфорд, колись нічим не примітне й занедбане маленьке ринкове містечко, коли світ став захоплюватися Бардом з вісімнадцятого століття в результаті ідолізації Шекспіра (*bardolatry*), поступово став містом, на яке почали дивитись по-іншому, а зрештою воно і справді стало виглядати інакше. Шекспір теж став виглядати по-іншому, оскільки туризм утвердився як один із головних засобів, за допомогою якого популярна культура розуміє й сприймає його» [2, с. 74]. Так само, як і Стретфорд, Верона стала культовою локацією, яка вплинула на формування сучасного шекспірівського дискурсу, і, в свою чергу, була «виліплена» цим дискурсом у своєму сучасному вигляді, серед іншого, і через посередництво Клубу Джульєтти.

Відомий український дослідник Олександр Пронкевич, згадуючи про «дефрагментовану» шекспірівську образність в комерційній рекламі, пише: «Шекспір є успішним комерційним брендом

і використання його імені або цитат із його творів сприяють підвищенню відсотку продаж» [3]. З цим твердженням важко не погодитись в контексті розгляду потужної шекспірівської індустрії та туризму, як її складової. Проте, клуб Джульєтти не можна вважати суто комерційним проектом, адже очевидною є його культурна значимість та терапевтична цінність.

Отже, варто відзначити, що сьогодні, за часів загально проникаючої медійної присутності, Джульєтта та її Клуб живуть окремим «позалітературним» життям і вийшли далеко за межі лише театральної репрезентації. Клуб Джульєтти є одним із доказів того, що Джульєтта належить до тих унікальних образів, що з суто літературних персонажів перетворились на справжню культурну міфологему.

Література:

1. Черняк Ю. І. Специфіка актуалізації ціннісної семантики «Гамлета» В. Шекспіра в українському шекспірівському дискурсі : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.04 «Література зарубіжних країн» / Ю. І. Черняк. К., 2011. 63–64 с.

2. Watson, N. (2007). Shakespeare on the tourist trail. In R. Shaughnessy (Ed.), *The Cambridge Companion to Shakespeare and Popular Culture* (Cambridge Companions to Literature, pp. 199–226). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CCOL9780521844291.011

3. Пронкевич О. «Шекспір і популярна культура» УДК: 821.111Ш:008 ; <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=136971&forceview=1>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-320-3-47>

ОСЕРЕДКИ МЕДИЦИНИ В ШЕКСПІРІВСЬКОМУ ЛОНДОНІ ЯК КОНСТИТУЕНТ ТЕКСТУ МІСТА

Соболь О. В.

*аспірант кафедри англійської філології
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Літературознавчий аналіз такого феномену як Лондонський текст англійської літератури певної доби передбачає апеляцію до великого масиву наукових праць, пов'язаних з нефілологічними галузями знань,
168